

Издаи Недјељом.

Цијена:  
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-  
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-  
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)  
за годину 6 ф., на по год.  
и ф., на четврт године 1 ф.  
3 50 новчића.

За све остале земље у  
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на  
годину 20 франака, на по  
године 10 франака, на чет-  
врт године 5 франака.

# ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплатна шаље се у  
плаћеним листима непо-  
средно администрацији „Гл.  
Црногорца“ на Цетиње, а  
може се и картом унут-  
рим поштом у Котор.  
Доплату шаље се уредниш-  
тву. Рукописи се не враћају

За огласе плаћа се од  
реда 5 новч. За огласе веће  
и на дуже вријеме више

## ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

БЕЧ, 11 августа. Волфов биро  
јавља: Проглас привремене владе бу-  
гарске каже: „Књаз је учинио велике у-  
слуге Бугарској на бојноме пољу, по ње-  
гова се политика сувише мало обзирала  
на то да је Бугарска словенска  
држава те да мора бити у лијепијем  
односима с Русијом, за то се показа-  
ла нужа да се он свргне с пријесто-  
ла. — Књаз је заробљен у Лом-Па-  
ланци, но брзо ће бити ослобођен.

БЕРЛИН, 11 августа. Владини  
листови „Пост“ и „Колоњске новине“  
сматрају свргнуће Књазу Бугарског у  
смислу ујемчења мира; мисле да је  
тим утицај Инглеске, која је хтјела  
бугарску бачити као кост између Ру-  
сије и Аустрије, на Балкану уклоњен  
те да је споразум између трију цар-  
евина на ново учвршћен.

БЕЧ, 11 авг. Разна су причања  
о садашњем пребивању Књазу бугар-  
ског. Привремена влада закључа је вој-  
ску на нови поредак државини и по-  
шла је дипломатском агенту руском те  
га замолила да поручи цару своме у-  
вјерење њихове оданости. Књаз Алек-  
сандар одрекао се пријестола у субо-  
ту у јутро, и потписао изјаву отказну,  
у којој признаје, да би његово пона-  
шање довело Бугарску до пропасти.  
Имају њеки знаци да се у Видину и  
по другијем мјестима појављује покрет  
у војсци за Књазу.

БЕЧ, 11 авг. Књаз Александар  
укрцао се јучер у Рахову и стигао је  
данас у Бурђево, за тим у Букурешт.  
Проглас привремене владе каже: „Ми  
не можемо имати друге политике до  
руске. Народ је увјерен да ће велики  
Цар руски заштитити Бугарску. Чла-  
нови привремене владе походили су  
дипломатског агента руског и изјави-  
ли му своје кајање за све што се де-  
сило у Бугарској а што је могло уври-  
једити Русију и обрекоме да ће се  
од сада у свему и свачему покоравати  
вољи Царевој. Велика гомила на-  
рода клекла на кољена пред руским  
консулатом кличући: „Живио Цар!“

БУРЂЕВО, 12 августа (Пол.  
Кор.). Бугарска војска у Источној Ру-  
мелији изјавила се у корист Алексан-  
дра Батенберга; пуковник Мутку-  
ров проглашен је за поглавцу владе.  
Посаде и грађанство у Шумли и Тр-  
нову изјавило се у корист Књажеву,  
покрет расте све више. Каже се да је  
Књаз одведен, као роб, на свом броду  
у Русију у Рени.

ЦАРИГРАД, 12 августа. У Тр-  
нову се саставила нова привремена  
влада у корист Књазу Александра, под  
предједништвом Стамбулова (који је био  
пресједник пошљедњег сабора.)

ЈЕДРЕНА, 12 августа. Посада у  
Пловдиву латила се оружја у корист  
Књазу Александра, народ пристаје уз  
војску.

БУКУРЕШТ, 12 авг. Брод (јот)  
Књазу Бугарског појавио се на види-  
ку у Рени, гдје је Књаз Александар  
по свој прилици већ предат и зароб-  
љен. Већина народа и војске изјављу-  
је се за Књазу Александра. Посаде у  
Видину, Трнову, Никопољу и Сили-  
стрији изјављују се против намјес-  
ништва.

БУКУРЕШТ, 13 августа. Капе-  
тан брода на коме је књаз Алексан-  
дар на путу у Рени, запитан је у  
Сриједац, шта да ради; одговорено  
му је, да доведе Књазу натраг.

БЕЧ, 13 августа. „Нова С. Пре-

са“ има овај брзојав из Калафата од  
јучер: Привремена влада свргнута је.  
Митрополита Климентија, мајора Гру-  
јева и Цанкова метнули у тамницу.  
Пређашње министарство Каравелова  
поврнуто. Војска и народ, озлојеђени  
против привремене владе, одбијају  
сваку нову владу. Депутације крећу у  
сретање Књазу да га врату у Сриједац.

БЕЧ, 13 августа. (Кор. бир.) Про-  
глас пресједника сабрања, Стамбулова,  
изјављује да се он лажа привремене  
владе у име Књазу, поставља Мутку-  
рова за главнога командира, иште по-  
слшност и позива народ да заштити  
пријестол и домовину против издајника  
те хтједоше обалити јуначкога Књазу.

ПЕТРОГРАД, 13 августа. Књаз  
Александар дошао јучер у Рени; кре-  
нуо за Аустрију, никако као зароб-  
љеник.

СРИЈЕДАЦ, 14 августа. Намје-  
шеништво састављено је према одредби  
устава овако: Каравелов, Никифоров  
и Стамбулов намјесници, са министар-  
ством, у ком је Стојилов министар  
иностраних дјела. Стојилов је разаслао  
својим дипломатским агентима окру-  
жину, којом најчешће је моли вели-  
ке државе да признају ову владу те  
се сад саставила и да јој буду у по-  
моћи. — Све је мирно и спокојно.

ФРАНЦЕНСБАД, 14 августа. Бис-  
марк је стигао овамо данас по подне  
и обједовао је са супругом на 5 час.  
у Гирса.

ПЕТРОГРАД, 14 августа. Тек  
се дознало да ће књаз Александар бр-  
зо доћи на руско земљиште, заповје-  
дио је Цар да се дозволи Књазу да се  
искрца гдје хоће и да пође како и  
куда му је воља. Говори се, да ће  
Долгоруки, који је био некад војнички  
преставник при њемачком Цару, бити  
послат у Бугарску, да испита догађаје.  
И о томе се говори, да се поново  
пошље у Бугарску довољан број офи-  
цера, међу којима ће бити и царски  
ађутант Столипин, који је одре-  
ђен да буде врховни заповједник бу-  
гарске војске.

БЕЧ, 14 августа. „Фремденблат“  
одлучно пориче, да су владе великих  
држава, особито монархичких, ишто  
знале о зајери против Књазу Алек-  
сандра.

БЕЧ, 15 августа. (Кор. бир.)  
Тагблат (Neues Wiener Tagblatt?) до-  
носи окружницу Гирсову од јучер, 14  
(26) августа, којом се јавља, како је  
Гирс наложио свом дипломатском аген-  
ту у Сриједац, да својим угледом и  
радом поправи и поврне догађаје од  
13 (25) авг. (тај дан је заиста по-  
грешно означен), да не би ни најма-  
ња сумња пала на руску владу да је  
она радила на прогону Књазу Алек-  
сандра, но министар се нада, да ће  
Књаз поновити од своје воље свој  
отказ. Из Лавова телеграфају, да је  
Књаз Александар кренуо на 10 час.  
у јутро из Подволочиска.

ЛАВОВ, 15 августа. Књаз бу-  
гарски прислио; дочекао га је његов  
дворски маршал Ридезел, дворски про-  
повједник му Кох и велика гомила  
свијета која га поздрављаше непре-  
станним усклицима. Књаз је пољубио  
једно дијете те му је предао киту  
цвијећа. Новинар један поздравео је  
Књазу бесједом, а на крају рече:  
„Смрт издајца!“ — Одушевљена  
гомилла носила је Књазу на рукама до  
кола. Књаз ће сјутра паставити свој  
пут у Вратиславу. Вечерае је освје-  
тење града у почаст Књазу.

ЛАВОВ, 15 авг. Књаз бугарски  
кренуо је послје два часа по подне  
брзим возом жељезничким за Румунију.

ЛАВОВ, 16 авг. Књаз Алексан-  
дар пошао је за Лом-Паланку, преко  
Букурешта и Бурђева. Кад стигне у  
Лом-Паланку, тада ће изабрати пут  
којим ће поћи у Сриједац.

БЕЧ, 17 августа. (Кор. бир.) Стам-  
булов са својим кабинетом (?) одво-  
јно се од Каравелова, који је пристао  
да дође руски повјереник да испита  
догађаје и стање у Бугарској. Стам-  
булов хоће да ствари доведе у ред  
без учешћа Русије. — Књаз Алексан-  
дар стигао је у Букурешт, гдје  
су га дочекали румуњски министри и  
гомила народа те га поздрави ускли-  
цима: кренуо је даље за Бурђево.

БЕЧ, 18 авг. (Кор. бир.) Долазак  
Књазу Бугарског у Бурђево био је  
„трогатаван“. По сред усклика народа  
и грувања топова с обје стране (Ду-  
нава?) улегао је Књаз у Русчук  
са славом. Стамбулов, офицери и људи  
из народа носили су га на плећима у  
двор, гдје се одмах састао министарски  
сајет.

## ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

### Балканске земље.

БУГАРСКА. Горњи брзојави го-  
воре тако јасно, тако крупним гласом,  
да би свака даља ријеч од наше стране  
била сувишна. Но с друге стране има  
међу тијем брзојавима очевидно измиш-  
љених, као што то највише бива при  
такво невидовним догађајима, које из  
политичких обзира, које пак, и то  
највише, у смјеру да се заведе борса.  
Такав је, н. пр., овај те јавља, како  
је капетану брода, на ком је свргнути  
књаз одведен, на питање наређено из  
Сриједаца, да Књазу врати натраг у  
Сриједац. Очевидно је, да је нешто  
то наређено, да би то капетан извршио,  
кад је већ запитан.

Ми ћемо овдје у кратко изређати  
брзојавне подробности и повинске гласе  
о свргнућу Књазу Батенберга.

Први глас из Цариграда о свр-  
гнућу Батенберга бјеше јавио, да је  
Књаз при прегледу војске у  
Видину затворен и да је одмах  
проглашено његово свргнуће.

Први приватни глас из Букурешта  
јавио је исти дан вече (10 авг.): „Јед-  
на приватна вјест из Софије по-  
тврђује, да је Књаз Александар  
дворском побуном, а судјело-  
вањем владе и гарнизона сриједац-  
ког, био приморан, отказати се прије-  
стола. — Привремена влада про-  
пустила је само једну, сасвим повољну  
депешу; све друге депеше па и писма  
узаптели су, да и саме путнике заустав-  
љају на граници.“

У Лондон јављају о догађају, да  
су они пукови војске, који су Књазу  
остали вјерни, послати на Сливнипу  
да копају окопне. Заробљенога Књазу  
допратила је једна чета кистендилског  
пука до Лом-Паланке.

И новинска мишљења о догађају  
јавио нам је Кор. биро сувише скра-  
ћено, те сад видимо по новинама, да  
ствар мјестимице сасвим другачије  
стоји.

„Колоњске Новине“ које се у-  
прављају из Бисмаркове писарнице,  
пишу:

„Књаз, који је по својим личним о-  
собинама заслужио бољу судбину, вшено  
је од неко доба у ваздуху између Русије,  
која га је довела на пријестол и Инглеске

која га је прво задобила на послје на  
пустила. Од како је постало извјешено, да  
Инглеска неће ратовати ни за какво бал-  
канско питање, па ни за сам Цариград  
но само за Инију, исти час је положио  
Књажев постао очајан. Турска је сувише  
чула превелику силу руску, а да би се  
сама упустила у борбу с Русијом, а нај-  
мање би то учинила ради Бугарске; што  
више може се узети као поуздано, да је  
у Цариграду био познат смјер свргнућа.  
Што се тиче Аустрије, довољно јемче  
преговори у Кисингену и Гастајну, да  
се неће примити Инглеском јој намијењено-  
ног посла, да извади бугарске коштане  
из огња. На против, можемо се надати, да ће  
по уклањењу Александра, кога  
је Инглеска покушала да гурне  
као клин између Аустрије и Ру-  
сије, настати дужа или краћа почивка у  
вјечитом вртлогу балканском. Лакоћа, којом  
се свршило свргнуће Књажево, доушта  
вјеровати, да се положија у Бугарској неће  
„испустити из руке“, но да ће скоро ри-  
јешење бити, и ако можда тек привремено  
но никакво криво. За наше становиш-  
те сад је час да се сјетимо ријечи те је  
Бисмарк рекао у једном одсудном часу  
берлинског конгреса: „Господе, ми се  
нијесмо овдје састали да вијећамо о сре-  
ћи Бугарске, по да ујемчимо мир  
Јевроне.“

Лондонски „Тајмс“ пише:

„Успјех не може бити потпунији.  
Одмах послје једне повреде међуна-  
родних уговора (Батума), мора та но-  
ва појава силе и чврстоће Руси-  
је, та опомена свијема без изу-  
зетка, да се Цару не смеје пр-  
косити, учинити дубоки морални  
утисак. Ако је пад Књазу Бугар-  
ске велика слава руске дипломатије,  
то је уједно, и ако у мањем степену,  
пораз инглеске дипломатије.“ — „Тајмс“  
мисли да је збачење Књазу извршено  
са допуштењем Њемачке и Ау-  
стрије. Ако је тако, онда се може  
узети, да ће се Русија за сад задопо-  
љити падом Књажевим те неће поку-  
шавати даљих промјена у односима  
између Турске и вјетвеничких јој  
држава.

„Стандард“ вели:

„Солсбери не ће пропустити учини-  
ти у догађајима, да се очува част и  
спокојство Инглеске. Поступање Ру-  
сије значи повреда status-quo у Јев-  
рони и озбиљно нарушење досадашње  
„равнотеже моћи“ на Балкану. Књаз  
Бисмарк је чувар берлинског уговора;  
његова част захтијева да пазн, да се  
тај уговор не уклони вољом једног  
властољубног, силовитог сусједа.“

„Морнинг-Пост“ пише:

„Насилно свргнуће Књазу Алек-  
сандра, тако брзо послје узика ба-  
тумског услова у берлинском уговору,  
показује неуморну радњу Руси-  
је, која заслужује озбиљну пажњу Ве-  
лике Британије и осталих великих  
држава, којима је стало до одржања  
јевропског мира.“

„Дели Њус“ мисли да по-  
шљедња акција Русије може бити  
до крајности озбиљна. Посредова-  
ње Русије није никако оправдано нити  
се може извинити.

„Ажанс Ава“ јавља о самом до-  
гађају, од 11 авг., из Цариграда:

„У суботу на 2 часа по поноћ,  
околи други, кистендилски коњачки  
пук, под пуковником Стојаповим, двор  
Књазу Александра у Софији. За тим  
поју Цанков, митрополит Климен-  
тије и други њихови једномислици  
Књазу и позову га да се одрече при-  
јестола. Појединости тог разговора ни-  
јесу познати. На пошљедак потпише  
Књаз изјаву, којом признаје (в.  
тенеграм). Отказ је потписао у зору.  
— Каравелов и мајор Николајев  
метнути су у тамницу (као да су се



сви изређали. У.). Као руски намјешеник за упражњени пријестол синовиће се Принц Александар Олдеп-бушки.

## Русија.

Царска влада објавила је службено ово:

„Од скоро почеле излазити у свијет нашијем новинама чланци намијењени политичком положају, у којима се исказују сасвим произвољна и нетачна мишљења о односима између царске владе и осталијех великијех држава. У току ове године ти се односи најјесу промијенили, нити су какве прилике у изгледу, које би могле дати повода зебњи, да би се ти односи могли побржати те да би се царска влада нашла побуђеном да промијени своју политику.“

Као што јавља г. Јов. Супдеч из Рима, потписат је уговор између Црне Горе и римске Курије 19 (7) августа.

## Из новина.

Под насловом: „Књаз Никола Црногорски према својим католичким поданицима“, доноси „Обзор“ овај чланак:

„Дне 19 ов. м. јавила је нам жица из Рима, да је онај дан потписан конкордат углављен међу црногорским Књазом и св. столицом. Садржина овога уговора није нам позната у потанкости; али можемо је наслутити по општој садржини таквих уговора. И у црногорском конкордату биће опште установе, којим се уређују вјерски одношаји црногорских поданика особито према врховној државној власти, гдје се год ове двије у јавном животу стичу.“

Шта је црногорскога православнога владарца могло понукати, да склопи с римском столицом такав уговор?

Берлинским уговором Црна Гора је од 79<sup>м</sup> геогр. м. проширена на 172<sup>м</sup> г. м. а број народа од 170.000 нарастао је на 290.000 становника. У том новоистеченом земљишту јесу у западно-јужном дијелу између скадарскога језера, Бојане и јадранскога мора два округа сјеверне Арбаније, наиме барски и олгунски са 18.000 од прилике подјела. И на средњој и доњој Морачи, код Подгорице и Жабљака, приликом се Црна Гора у Арбанију. Народност горње Арбаније, која граничи с Црном Гором по вјери је већином мухамеданска и католичка, а само у нешто мањини грчко-источне цркве, док по народности припада у претексној већини експетарском племену, које се је овдје ослабљеном Српства, особито исељивањем, знатно ојачало.

Дочим у старој Црној Гори нема католичкога житељства, имаде га (до 15.000) у арбанашким окрузима новоистечених крајева. У цијелој горњој Арбанији рачуна се на 115.000 католика према 10.000 православних. За католике постоји ондје од памтивјеха надбискупства у Бару (Antivari), камо би надбискупства столица у XI. стољећу пренесена из Диоклеје, Дукље (садашње Подгорице). Под ову надбискупству спадале су некада бискупције не само Зете укључиво с округом, урачунав овамо ове

садашње горње Арбаније, него и сусједне старе Србије и Босне и Требиња (Херцеговине). Спјело нуди ове надбискупције сада лежи у црногорској књажевини.

Од седам давних бискупција обухваћа барска надбискупства скадарску, задринску, љешну и пулатску бискупцију. Под владавином турском управљао је католичком првом горње Арбаније римски збор de propaganda fide, који је овамо шиљао такође бискупне, већим дијелом редовнике. По чим је земљиште барске бискупције, која за себе броји само осам жуна, подпало под власт хришћанскога владарца, лежало је у интересу и овога и прве, да она стољећја аномалија престане и да се давни редовити одношаји поврате. Лежало је у интересу Црне Горе, да се одношаји барскога бискупа католичкога према државној власти одреди, а то тим више, што се бискуп, подупиран од буд које хришћанске црквене власти, није могао отети сваком утицају њезину. Лежало је на даље у интересу Црне Горе, да њезина државна власт, које носилац припада несједињеној источној цркви, установи с главом католичке цркве редовите одношаје, умири свијест својих нових католичких поданика. Лежало је на пошљетку у интересу католичке цркве, да престане онај стољећни провизориј у оним странама, који је наравном пошљедицом турскога господства био.

Када је дакле пошло за руком склопити конкордат између Рима и Цетиња, може се премишљати, да су праведни захтјеви колико цркве католичке за католичке црногорске поданике, толико црногорске врховне државне власти поднуло испуњени и да није ниједан интерес ни једне, ни друге странке повријеђен.

Овај чин опет показује мудрост и далеки поглед узвишенога Владарца јуначке Црне Горе. Као што се Књаз Никола знаде узвишени над свеколике ситне племенске осјећаје, пак сам поријеклом Србин, једнако љуби Србина и Хрвата, осјећајући се ипак сином велике славенске обитељи, тако је уговором с Римом доказао, да, премда је вјером православни и искрен члан грчко-источне цркве, хоће, нека његови католички поданици слободно живе по прописима католичке цркве, нека сви држављани црногорски буду у погледу вјере равноправни, нека се ниједној чувствено вјерско не вријеђа, да се узмогу сви грађани слободне књажевине једнако напједају у љубави према толико узвишеном владарцу и у оданости према заједничкој својој домовини.

Сада ће на чело стародавње барске или дукљанске надбискупције ступити хијерарха, узвишен на ту столицу позвањем и Књаза црногорскога и св. столице, те самосталан у својем положају подупиран и витешкога Владарца у историчкој мисији Његовој. Онај акт, који се је 7 авг. завршио, може се само пратковидну умучинити сићушним. Он је по дубоком увјерењу нашег почетак великих чина. Сада може цијела народност, без разлике вјере, не само горње Арбаније него и далеко преко граница њезиних са још већим позвањем гледати на Књаза Николу, који је на својем двору на Цетињу развио заставу слободе у сваком погледу, да се лепрпа и разгони тамне, које су за час прикриле балканске земље, и да растављену браћу на окуп зове.

## ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 18 Августа.

(Из Двора.) Његово Височанство Господар и Књаз, са Њ. С. Књазом

Нашљедником и Књазом Петром Карађорђевићем, г. Станком Радоњићем-г. ц. р. министром Аргропулом и оста, лом Пратњом, изволио је из Бара пријети на Цетиње у прошли четвртак вече, у најповољнијем здрављу.

— В. Пеко Павловић дошао је у петак вече на Цетиње.

— Г. А. Балдачи вратио се из Уциња и Бара, гдје је био да промотри пађене трагове каменог угља. Он је том приликом нашао, да има одмах до Уциња богата руда каменог катрана (битума), кога је врло лако vadити и извозити. Како је потреба тога катрана, за асфалтовање улица, све већа што се више развијају велики градови, то је по мишљењу тога наученака сва прилика, да ће држава од ове руде имати лијене користи.

(Из болнице.) Његово Височанство Господар и Књаз изволио је јучер, у недељу, послати свете литургије, похитити државну болницу Данила I. Господар је свакоме болнику казао неколико милостивих и утјешних ријечи и примио је о стању свакога извјештај од љекара болнице г. дра П. Миљанића. Видјело се по лицу свакога болника да ће им ово дјело хришћанске милости Узвишенога Господара нашега ускорити оздрављење; душевно задовољство често боље лијечи од љековите траве.

(Потрес.) Поћу од петка до на суботу, између једанаестог и дванаестог часа, чуо се на Цетињу потрес доста јак. Земља се потресе у два маха, у размаку, од прилике, два секунда. Други је потрес био јачи, а могао је трајати њека три секунда. Писац је потресу био са запада на исток, те стручњаци мисле да се морао чути и у Италији, а сва је прилика да му је тамо и легло.

— Г. Луђи Балдачи, кренуо је јучер, у недељу, преко Котора, дома, у Италију. Г. Балдачи је обрекао да ће нам из Италије послати најбоље раднике за руду катрана код Уциња. Г. Балдачи оставио је најљепше успомене у свијех који су га познали. Ми му желимо срећан пут надајући се, да се нијесмо сад потоњи пут видјели.

(Иван-бегов град и Јерини град.) Иван-бегов град налази се на врху Соко-ске стијене (за то се још зове град Соко) на западној страни од села Штитара, а далеко од истог села 11<sup>1</sup>/<sub>2</sub> сат пута. Град је ограђен на врх високе стијене на коју се може изаћи само грачким вратима. Ће је стијена раздвојена, да би се могло изаћи, ту је озидао врло високи бедем ширина зида којег износи 3<sup>1</sup>/<sub>2</sub> лакта. Бедем је ограђен и по врху високих стијена, те због тога град изгледа врло висок. Град је готово округлог облика. Пречник му износи 90 метара. У средини града налази се једна лијепа ливадица, наред које, по каживању

старијих људи, налази се велика бист-јерпа, али је данас затрпана, те се слабо може познати да је била. Ова ливада била је грачка пјаца и свуда у наоколо налазе се развалине од кућа, од којих се и данас налази перазрушених зидова по 2 и 3 метра висине. Од грачких врата до пјаце налази се врло лијепа улица насута пијеском и муљем. Црква се налази на источној страни града. Дужина цркве износи 10 метара, а ширина 4 метра. Висина, судећи по олтару који се и данас не обалеи налази, била је око 6 метара. На сред цркве налазе се два гроба, у клас озидања, али су им горње плоче изломљене. Пред црквом налази се једна ћелија. Са сјеверне стране, од цркве, налазе се три узвишене стијене које су састављене високим зидовима и сводовима. На овој огради налазе се једна сволтана врата. Ограда је подијељена тврдом зидовима на три одјељења која су постепено једно од другог све виша. Како причају стари људи ово је била судница.

Мало ниже овог здања налази се удубљено мјесто међу стијенама, а до тога зидине од куће која је била готово сва под земљом. Кажу људи да је ово била тавница; а и налази на тавницу, јер се не може познати да је било великих прозора као на друге куће.

На сјеверо-западној страни налази се узвишена стијена и на њој развалине од велике куће, која је имала шест одјељења. Једно одјељење је троугласто, а остала округлог облика. Најсредије одјељење издубено је. Овје је од прилике стојала чебана. Нека од ових одјељења високо су насута. Ово су од прилике биле табје, на којима су стојали топови. На ово здање налази се с цијане високим зидом. На западној страни налази се друга узвишена стијена на којој се налазе три табје. На истој стијени, у станцу камену, истесано је једно мјесто, колико може човек сјести и наслонити се.

Грачка врата окрунта су к југу и проваљена у станцу камену, а нијесу широк ни цио метар. Може се познати да су гвоздена врата стојала, јер је издубљено у истом камену, са обје стране, по четири унче ширине и толико исто дубине. Ова врата, као што причају људи, понесена су на Жабљак. На цијелом бедему око града налазе се врло честе и узане провале (пушкарнице).

При крају пјаце, на мало узвишеном мјесту, налази се један камен, четвороугластог облика, лијено отесаи, а у њему издубена једна рупа колико би стало јуле од тона. Испод ове рупе био је пеки натпис, али га је вријеме избрисало, могло се је познати једно слово које личи на славенско П, што би значило, над би ту година била уписана, 80.

На западној страни од града, на 60 корака од градских врата, налази

## ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

### Биље цетињскога поља.

(Наставак).

Stipa. L. — Хр. Kовиле; т. Stipa delle Fate; ф. Stipe; н. Pfiemengras. Stipa pinnata. L. — Ковиле.

Tragus. Hall. — Хр. Lопушник; т. Lappola; н. Stachelgras. Tragus racemosus. Desf. —

XXXVII. GRANATEAE. — (Јабучнице, Пок. 44, Пан. 363).

Punica. L. — Хр. Šipak, mogranj, nar; т. melograno; ф. grénadier н. Granatbaum.

Punica granatum. Nap. L. —

XXXVIII. HYPERICINEAE. — (Хиперичинеје. Пан. 212. Фл. 107. Богородичина трава. Пок. 63).

Hypericum. L. — Хр. Pljuska-vica, т. Iperico; ф. Milleperuis; н. Johanniskraut.

Hypericum perforatum. L. — Госпин звијет, богородичина трава, госпино зеље, иљускавица.

XXXIX. IRIDAE. — Придеје. Фл. 242. Пан. 154. Перунике. Пок. 149.

Crocus. L. — Хр. Šafran; т. Zafferano; ф. Safran; н. Safran. Crocus Bannaticus. Henff. —

Crocus vernus. L. — (Шафран, Crocus sativus. L. Пок. 150).

Gladiolus. L. — Хр. Маџи; т. Spaderella; н. Siegwurz. Gladiolus triphyllus. Sibth. —

XL. JUNCACEAE. (Јункеје. Пан. 152. Пок. 176).

Juncus. L. — Хр. Sita, galac; т. Giunco; ф. Junc; н. Seme, Binse. Juncus diffusus. Hoppe. —

Juncus effusus. L. — (Лепршаста сита).

XLI. LABIATAE. — (Лабјате. Пан. 250. Фл. 199. Успатице. Пок. 83).

Ajuga. L. — Хр. Ivica; т. Erba Iva; ф. Bugle; н. Günsel.

Ajuga genevensis. L. — Горешник. Ballota. Benth. — Хр. Crnoglavac; т. Marrobio fetido; ф. Ballote; н. Gottesvergess.

Ballota rupestris. Vis. —

Brunella. L. — Хр. Grkljanka; т. Brunella; ф. Brunelle; н. Braunheil.

Brunella grandiflora. L. —

Brunella laciniata. L. —

Brunella vulgaris. L. —

Крштеница, црњ, црњевац. Calamintha. Benth. — Хр.

Marulja; т. Nepetella; ф. Menthe des montagnes; н. Bergmünze.

Calamintha Acinos Clair. —

Calamintha Clinopodium. Benth. —

Calamintha subnuda. Host.

Lamium. L. — Хр. Medić, mrtva kopriva, т. Bocca di leone; ф. Lamier; н. Taubnessel.

Lamium maculatum. L. —

Lamium purpureum. L. — (Црвена мртва коприва).

Marrubium. Neck. — Хр. Tetrljan; т. Marrobio; ф. Marrube; н. Andurn.

Marrubium candidissimum. L. —

Marrubium vulgare. L. —

Melissa. L. — Хр. Matičnjak, pčelinjak; т. Citraggine; ф. Mélisse; н. Melisse.

Melissa officinalis. L. — Матичњак, маца, пчелинска љубица.

Leonurus. L. — Хр. Srčanik; т. Leonuro; ф. Agripaume; н. Hezgespann.

Leonurus Cardiaca. L. —

Melittis. L. — Хр. Medenika; т. Erba limona; ф. Mélitte; н. Immenblatt.

Melittis Melissophyllum. L. — Меденика.

Mentha. L. — Хр. Metvica, metva; т. Menta; ф. Menthe; н. Minze, Münze.

Mentha Pulegium. L. —

Mentha sylvestris. L. — Коњски босиљак.

Nepeta. L. — Хр. Mačjak; т. Erba Gatta, Ellera terrestre; н. Katzenminze.

Nepeta Cataria. L. —



се врло равно мјесто, округлог облика, којег пречник износи 12 метара. Околу овог мјеста изрезане су у камену многе сјединице. На 100 корака од градских врата, на крају старе паде која води к Штитарима, налази се чудновата пећина о којој народ много којешта прича. Прича народ да су у тој пећини некада виле живјеле. У пећини налазе се двије бистеријне с водом једна онако природом направљена, а друга је мало призиђивана.

Пећина није шира од 8 метара, у висину има од прилике 10 метара. Дужина је не позната. До прве самостворе бистеријне има 180 корака, а од те до оне мало сграђене 160 корака. (Ово се рачуна од града пећине). Пећина је само петнаест метара од улаза освијетљена, а остало је све тамно и ваља уждити лучеве па да се даље може улазити. У бистеријама има вазда воде која је лети студена, а зими топла. У обе бистеријне вода стоји свагда на једну мјеру, нити је кад виша, нити мања. Пећина изгледа као да је сведена. Она се пружа испод града и приповиједа се да је Иван бег хтио прокопати из града до на воду у пећину, али није прокопао. Може бити да га је смела велика тврда стијена. Ова пећина без сумње мора спадавати међу оне у којима су живјели доисторијски људи. Од града води низа страну, к Штитарима, стара пада која је разурена и обрасла дрвћем те се једва може познати. До града може се доћи само са источне стране, старом падом, а с других страна врло је кршевито.

Јеринин град. Овако се зову развалине неког старог града који се налази на једно узвишено брдашце, између два крака који сачињавају ријеку Грачаницу (у Никшићу), испод планине Турije. На западној страни брда, на којему се налази град, простире се лијена равнина која се веже са Жупом никшићком. Са сваке друге стране подижу се врлетне и кршевите стране. Само на источну страну планине Турije води лијена пада. Око цијелог града ограђен је велики бедем, и само се граду може приступити са источне стране. Са других страна ограђен је бедем и подижу се високе стијене. У средини града налази се мала пјана, око које се налазе темељи многих порушених кућа, и много других развалина. Испод града налази се лијена ливада. Нигде се није могло наћи никаквог натписа.

Народ приповиједа да је овај град градила Јерина, жена деснота Ђорђа Бранковића, те се по њеноме имену и прозвао.

Биљешке о ове двије развалине старих градова послао ми је г. учитељ Видак Пејовић, на што му врло захваљујем.

Не могу да овом приликом не изјавим задовољство на то што је моје „Удружење за прикупљање грађе за

историју и географију Црне Горе“ учинило добар покрет међу напном ученом омладином, те су се на све стране почели бавити истраживањем и описивањем наших старина и прикупљањем грађе за нашу повјест и географију.

Тако овај исти г. учитељ Видак Пејовић казао ми је да се бави географским и историчким описом Љешанске нахије. Г. Лука Јововић, сада учитељ у Бару, послао ми је још недавно лијеп опис једнога дијела црмичке нахије — Глухог дола — што ћу брзо дати у штампу. Чујем да се још више учитеља црногорских бави описивањем мјеста, у којима се они налазе.

Без сумње све ово заслуживало би да се опширније опише и да се критички претресе, што ће, разумије се, и бити у своје вријеме; али нема сумње да све ово баш и овакво какво је има врло велику важност и корист за свакога онога ко се буде бавио Историјом и Географијом Црне Горе.

Марко Драговић.

### Књижевност и наука.

Још рукопис о Скендер-бегу Црнојевићу.

Ту недавно изишло је на јавност Франц Миклошић седам писама српских, писаних Скендер-бегом Црнојевићем на руке Дужду и господи млетачкој и још неким еродницима у Млетке. Писма су писана 1523 године на благу ескадром. При тијем писмима додао је Миклошић њека своја објашњавања која се односе историји Црне Горе Црнојевићевог времена.

Књижица Миклошићева приказана је читаоцима „Гласа Црногорца“ у 30, 31 и 32 броју.

У 32 броју налази се једна примједба која каже да се налази код уредништва „Летописца“, којег издаје „Матица Српска“, један рукопис који носи наслов: „Повијест о благочестивим и христовљубивим Георгиј Черновеичъ нареченомъ Скендер-бегъ.“

Тамо се каже да је овај рукопис преписан с „древнаго рукописа Росијскога“ у манастиру Хиландару наљуђером Теодосијем 1778 године.

Ово ми даде повода да напоменем о једном рукопису, који се налази код мене. Код мене се налази цијела једна рукописна књига која носи назив „Кривоуљ Иван-бег Црнојевић“.

Међу много различног материјала, који је уписан у овој књизи, у самоме почетку налази се рукопис од 62 стране на листовима in fol.

Из кога је времена оригинал овога рукописа не знам, а у ову књигу без сумње је уписан за вријеме владаке црногорскога Василија Петровића (1750—1766).

Дали ће бити рукопис који је предат уредништву „Летописца“ и овај истоветан? Тај ћемо рукопис виђети кад се проштама у „Летописцу“, а о овом првом приликом казаћу коју ријеч опширније.

Наслов је овом рукопису: „Повијест о Скендер-бегу Черновеичу ва свјетомъ кршћени нареченомъ Георгију.“

Марко Драговић.

### Књиге и новине.

Уредништву су послати ови списи:

Stachys recta. L. — Чистац.

Stachys suberenata. Vis. —

Tencrium. L. — Фл. 210. Хр. Dubacac; т. Tencrio; ф. Germaudrée; в. Gamander.

Tencrium Arduini. L.

Tencrium Chamaedrys. L. —

Tencrium flavum. L. —

Tencrium montanum. L. —

Tencrium Polium. L. —

Thymus. L. — Хр. Душica; т. Timo; ф. Thym; в. Querdel.

Thymus Serpyllum. L. — Мајкина душица, поповац.

Thymus Zygis. L. —

XLII. LILIACEAE. — (Јулијацеје. Пан. 149. Фл. 247. Лиљани. Пок. 160).

Allium. L. Хр. Лук; т. Аглио; ф. Poireau, ail; в. Lauch.

Allium fuscum. W. K. —

Allium margaritaceum. Sibth. —

Asphodelus. L. — Хр. Цеpr-lja, ceprljez; т. Asfodelo; ф. Asphodel; в. Asphodill.

Asphodelus albus. Mill. —

Viesti društva inžinira i arhitekta. Uredjuje Franjo Sed. Zagreb. God. VII. Br. 2. i 3. — Уз ту свеску придате су три слике: Црква св. Марка у Загребу, по обнови архитекте Фр. Шмита, стубе у Горњи Град у Загребу и Кућа у стрељачкој улици.

Право, лист за правне науке и правосудје. Власник и уредник Ст. Максимовић. Београд. Год. II. Бр. 8.

(Први чланак: Неколика питања о карактеристикама краје. Написао Ј. Ђ. Аванумовић. За тим: Оснивање правитељства епископа, од 12 августа 1807. Тај занимљиви стари рукопис, који је „Право“ прештампало из Богословских: „Pisanih zakona na slovenskom jugu“, донијели смо у најскоријем броју).

Тежак, власник и издавалац епископољопривредно друштво, одг. уредник Вучко С. Богдановић. Св. VIII. За авг. (Чланица: Угарите љиве. (В. С. Богдановић). Сумпор у подрму (Мита Петровић). Још један услов за поправку наше дом. стоке (Светислав). Један нов задатак ери. пољопривредника (Јов. Миодраговић). Питање о поправци наше стоке (Св. Љ. Гавриловић). Превирања и претакивања. Азб. прегл. свијех култ. биљака (В. С. Вилоски). II. Биљешке (За наше прилике најважнију о саењу воћака донијели смо у идущем броју). III. Гласник. IV. Дописи. V. Прилог (пољопривредна ескурсија по Мађарској). —

### Из Великог Суда.

Г. 1879.

Бр. 54.

14 авг.

Пиро, син Перуте Митрова Грујића, из Братоножића, убио Радона, сина Вукашина Милунова, исто Грујића из Братоножића.

(Још један случај велике непажње с оружјем и ненажње на дјецу; по вриједи забиљежити га и ради особитости суђења и народног обичаја, те је тај случај и у томе на прилику пошљедњег нашег извјештаја).

14 јула о. г. (1879) достави капетан Вуксан Грујић, да је истог дана син Перуте Митрова Грујића из Братоножића, именом Пиро, ком има тринаест година, пошл у колибу Вукашина Милунова Грујића, исто Братоножића, и почео се играти са сином Вукашиновић. Радонем, који има пет година. Пиро Перутин нађе у истој колиби малу пушку те је узме и изнесе пред колибу, да се с њом играју. У тој игри несрећом одише се пушка и убије малог Радона на мртво.

Велики Суд нареди капетану Вуксану Грујићу да пошље Вукашина, оца пок. Радона те га је убио Пиро Перутин, с истим Пиrom.

Вукашин Милунов Грујић, отац Радонев, дође пред овај Суд и замоли, да се Пиро Перутин ослободи тавнице и сваке казне, јер је таква несрећа од Бога дата“ да му сина у игри нехотице пушка убије; „а ја и мој сваки опраштамо им га њима и њиховом потомку (sic), да га никад поговорит нећемо у вјечни вијек и амин“.

„Ради бољег увјерења међем својеручни крет. Вукашин Милунов Грујић, отац пок. Радона, за мене и мојег сваког,“.

По томе Велики Суд ослободи Пиратавнице и сваке казне, на молбу Вукашина и његове својте.

Fritillaria. L. — Хр. Кексоча; т. Corona; в. Schachblume.

Fritillaria montana. Hop. — (Комутица: Fritillaria Meleagris. Пок. 161).

Lilium. L. — Хр. Лиер; т. Giglio; ф. Lis; в. Lilie.

Lilium Martagon. L. —

(Лиљан, крви, богородичино цвијеће: Lilium Candidum. Златан. Пок. 161).

Muscari. L. — Хр. Прела, прелсичина, лузана; т. Muschini; в. Muskatyacinthe.

Muscari comosum. Mill. — Вилин лук.

Ornithogalum. L. — Хр. Буљавка, птичије млијеко, пасји лук; т. Latte di gallina; ф. Ornithogale; в. Vogelmilch.

Ornithogalum Pyrenaicum. L. —

Ornithogalum umbellatum. L. —

Scilla. L. — Хр. Морски лук; т. Scilla; ф. Scille; в. Meerzwibel.

Scilla bifolia. L. — Пронцјенак.

XLIII. LINEAE. — (Линеје. Пан. 230. Фл. 103; Пок. 67—8. Ждралињаци).

Број 18.

17. маја.

Размирица између Матана Драгова и његове законите жене.

Дешава се и у осталом свијету, да се у женидби и удадби не намјери слика на прилику, те није чудо да се то збуди и у нас овдје, у Црној Гори. Но велика је ријеткост у нас, ређе но игдје на свијету, да је жена смјелија, прегалестија и јача, да је, тако рећи, мушкija од мужа. То је највећа неприлика у браку која се може замислити, а такав је овај, не толико жалостиви колико смијешни, а највише поучни случај, поучан по њску врску мекијех мужева, која никад не ће изумријети.

Матан Драгов Бановић говори пред Судом:

„Има седам и по година да сам се оженио са Иваном, шћером Петра Вукотина Пејаковића. Стојала је за мном годину и по. За остало вријеме стојала је код њеких као момкиња, а за мном није шћела никакo. Најпотље дођосмо пред овај Велики Суд обојица, да је водим дома. Суд је река да иде; она не шћеде са мном одити. Ми пођосмо дома. Сјутрадан у јутро Ивана сама пође у дрва (у Бананове Руње); ту нађе мене же сам је запамтено. Ја скочих с ножићем да јој нос окинем, за што са мном бруку проведе, и рекох јој: „Сада све ћеш ми платити!“ — Она, кад виђе да утећи не може, прихвати један камен у руке, па ме добро удари и узе ми ножић, те ме њим мало посеже. Одиста јача је била избила ме боље, него ли ја њу.“

Ивана, шћер Петра Вукотина Пејаковића, каже:

„Све је истина како мој домаћин Матан говори, да смо се побили, кад ми је запамтено да ме награди. Али га не шћех ударити, да он пут мене не крену с ножићем.“

Велики Суд пресуди, да Ивана, за што је свога домаћина Матана ударила, одстоји дванаест дана тамнице, и то док се дозна, како је било између Матана и Иване. Дванаести дан пушти Ивану из затвора и Суд је пошље, да са Матом у заједници стоји. Она не шће никакo; а при свему томе Матан хоће да је примити за жену, да Ивана шћаме.

По томе пресуди Суд, да не може ни једна ни друга страна ступити у други брак (ради тога да би се опет саставили); а због рђавог поступања Матановог супрам Иване, да Ивана не повраћа својих хаљина код мужа, и да је слободна ходити на пазаре, скупштине, и т. д. у државу.

### Црногорско Поморство.

Св. Никола. 31 јула. — И ово недеље имали смо тихе и средње вјетрове од I. и IV. кв. мирно море и ведро небо. На улазак Бојане има дубине највише 4½ поге мјетачке.

Доједрише:

Траб. при. „Морски Коњ“, тон. 25, кап. М. Асан Бећари, из Уциња, празан.

Траб. при. „Хаврлије“, тон. 18, кап. Фазли Мустафа, из Уциња, празан.

Бриг. тур. „Асала Бахри“, тон. 100, кап. М. Хусеин, из Уциња, крчат.

Траб. при. „Велоче“, тон. 19, кап. А. Сали Ага, из Обота, празан.

Траб. тур. „Рејина“, тон. 14, кап. Асала, Али, из Обота, празан.

Linum. L. — Хр. Лан; т. Lino; ф. Lin; в. Lein.

Linum angustifolium. L.

Linum flavum. L. —

Linum Montanum. Schl. —

Linum tenuifolium. L.

XLIV. MALVACEAE. — (Малвацеје. Пан. 218. Фл. 104. Слезови. Пок. 23).

Althaea. L. — Хр. Шлјез; т. Altea, Malvaccioni; ф. Guimauve, althée; в. Eibisch.

Althaea hirsuta. L. —

(Вијели слез: Althaea officinalis. L. Пок. 23. Пан. 220).

Malva. L. — Хр. Шлјезовача; т. Malva; ф. Mauve; в. Malve.

Malva sylvestris. L. — (Црни слез, гушчија трава. Пан. 219).

XLV. OLEACEAE. — (Олеинеје. Пан. 237. Фл. 178. Маслинка, Пок. 96).

Fraxinus. L. — Хр. Јасен; т. Frassino; ф. Frêne; в. Esche.

(Наставиће се).

Nepeta Glechoma. L. — Пан. Фл. 204.

Origanum. L. — Хр. Враниловка; т. Origan; ф. Origan, mariolaine; в. Dosten.

Origanum virens. H. et. L. —

Origanum vulgare. L. — Вранилова трава.

Salvia. L. — Хр. Кадулја, славуља; т. Salvia; ф. Sauge; в. Salbei.

Salvia Bertolonii. Vis. —

Salvia glubinsosa. L. —

Salvia officinalis. L. —

Salvia pratensis. L. —

Salvia verticillata. L. —

Satureja. Bert. — Хр. Џубар; т. Timbra, Savoreggia; ф. Sarriette; в. Bohnenkraut.

Satureja Juliana. L. —

Satureja parviflora. Rchb. —

(Џубар: Satureja hortensis. L. Пан. 255).

Stachys. L. — Хр. Џистац; т. Erba spiga; ф. Épiaire; в. Ziest.

Stachys annua. L. —

Stachys Germanica. L. —

Stachys Menthaefolia. Vis. —



Скунер тур. „Хаирлије“, тон 62, кап.  
Адем Ибрахим, из Обота, крпат.  
Траб. тур. „Степа Диано“, тон 37,  
кап. Асан Ахмед, из Обота, крпат.

#### Одједрише:

Траб. црн. „Морски Коњ“, тон 25,  
кап. М. Асан Бећари, за Мјетке, крпат.  
Траб. црн. „Хаирлије“, тон 18, кап.  
Фазли Мустафа, за Мјетке, крпат.  
Бриг. тур. „Асан Бахри“, тон 100,  
кап. М. Хусеин, за Уцињ, крпат.  
Траб. црн. „Велоче“, тон 19, кап.  
Асан Сали Ага, за Дубровник, крпат.  
Траб. тур. „Реџина“, тон 14, кап.  
Асан Али, за Спљет, крпат.  
Скунер тур. „Хаирлије“, тон 62, кап.  
Адем Ибрахим, за Мјетке, крпат.  
Траб. црн. „Степа Диано“, тон 37,  
кап. Асан Ахмед, за Тријешће, крпат.

Уцињ, 28 јула. — Ове недеље  
имали смо лагунне вјетрове од I. и IV.  
четвртца, ведро небо и мирно море.

#### Доједрише и Одједрише:

Траб. црн. „Коњ Морски“, тон 25  
кап. А. Бећари, из Рисна, за Кр.  
Траб. црн. „Аирлије“, тон 19, кап.  
А. Осман, из Обота, за Сењску Ријеку.  
Траб. црн. „Аирлије Ф.“, тон 18,  
кап. Ф. Мустафа, из Дубровника, за Св.  
Никола.  
Траб. црн. „Улузије“, тон 43, кап.  
М. Јахоја, из Скадра, за Мјетке.  
Траб. тур. „Софија“, тон 18, кап. А.  
Омер, из Бара, за Валону.  
Траб. црн. „Глорија“, тон 38, кап.  
Ф. Мемет, из Будве, за Валону.  
Траб. црн. „Аирлије“, тон 25, кап.  
Ф. Сулејман, из Бара, за Анкону.  
Траб. итал. „Еленија“, тон 24, кап.  
П. Педрици, из Бара, за Спљет.  
Траб. тур. „Дурацино“, тон 16, кап.  
А. Ибраим, из Драча, за Дубровник.

Бар, 8 августа. — Од јучер имамо  
југ умјерен, море мало узбуњено, киша е  
грмљавином и сијевањем.

Барометар снижи се на 75—8, стање  
температуре Р. 23.

2 августа дође из Будве траб. црн.  
„Аирлије“ тон 20, кап. М. Осман, празан.

2 августа дође из Будве траб. црн.  
„Софија“, тон 24, кап. М. Туло, крпат

трговине и отпутовао је за Скадар.

Дође из Будве јот „Сибил“, кап.  
Саво Петковић.

4 августа дође из Дубровника траб.  
црн. „Тре Фратели“, тон 15, кап. М. Омер,  
празан, и отпутовао за Уцињ.

4 августа дође из Котора брац. аус.  
уг. „Нико Вуков“, тон 16, кап. Л. Бела-  
фуза, крпат клада.

7 августа дође из Снећне траб. грч.  
„Смаламо“, тон 49, кап. П. Спотјоти,  
празан, и крену за Вис.

7 августа дође из Крфа и Арбаније  
пароб. лојда кап. А. Фелнер, у слободној  
пратини. Овђе искрцао је неколико путни-  
ка и терета, слиједи своје путовање.

### НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Из Вршца смо добили „позив“ од  
пчеларске задруге тамонше, по коме  
видимо, да ће јужно-угарска пчеларска за-  
друга имати у Вршцу своју овогодишњу  
главну скупштину 31 августа, 12 септем-  
бра. Скупштина ће бити у свези са пче-  
ларском изложбом. У позиву се вели:

„Уљудно се дакле позивају не само  
чланови ове задруге, него и сви пчелари и  
пријатељи пчеларства ове земље и ван-  
земства (иностраниства), да дођу на ову  
скупштину и да виде ову пчеларску из-  
ложбу тим више, јер ће се подијелити осо-  
бено премије онима који то заслуже: ва-  
рош Вршца 3 награде у злату, а јужно-  
угарска пчеларска задруга 5 сребрних, ви-  
ше медаља од туча, новчану награду и  
дипломе.“

Јако нам је што нам је овај позив  
касно стигао те од наших пчелара неће  
моћи нико поћи на вршачку изложбу.

### КОЛЕРА У АУСТРО-УГАРСКОЈ.

По извјештају овдашње п. к. ми-  
сије од 12 августа г. г. стање је ко-  
лере у Аустро-Угарској овако:

1. У Тријешћу је било случајева  
колере од почетка исте до 2 (14) ав-  
густа 216; од којих умријеше 132;  
оздравиле 48; а остале под лекар-  
ским надзором 36.

2. На Сењској Ријеци, такођер од  
почетка колере, било је до 30 јула (11  
авг.) 1886 г. 156 случајева болести, од  
којих умријеше 95, оздравиле 51; а  
остале под лекарски надзор 10.

Уредник и издавалац Божо Новаковић

3. У ријечној околини, било је  
до 30 јула (11 авг.) у свему 93 слу-  
чаја болести, од којих умријеше 40.

Бр. 312.

## Стечај.

На великој Књ. Црн. др-  
жавној Гимназији Цетињ-  
ској има се попунити мјесто  
професора математике.

Комитенти за ово мјесто  
нека управе своје с нужним  
свједоцбама снабђевене мол-  
бенице до 25 ов. м. на пот-  
писану канцеларију.

Цетиње, 8 Августа 1886.

#### Канцеларија

Књ. Црн. Министарства  
Просвјете и Црквених Дјела.

(2—3)

### Школска објава.

На овдјешњој Књ. Црн. државној  
Гимназији почеће се нова школска  
годиница 1886/7, која траје од 1 септ.  
1886 до краја мјесеца јунија 1887.

Ученици ће се уписивати 28, 29  
и 30 августа у канцеларији Гимназиј-  
ске управе од 9—12 часова пред по-  
дне.

У први разред примају се учени-  
ци, који су свршили с добрим успје-  
хом четири разреда основне школе.  
Не могу се примити они, којима је  
мање од 10 или више од 15 година.

Сваки ученик, који жели ступити  
у гимназију, ваља да поднесе при упи-  
су своје школско свједоцанство из че-  
твртог разреда основне школе и кр-  
штеницу, и дужан је подврћи се при-  
јамном испиту.

У исто вријеме објављује се да  
се ове године отвара и пети разред  
гимназијални.

Ко се не упише до 31 августа о.  
г. неће се послје примати у гимназију.

Предавања почињу у цијелој Гим-  
назији тачно у понедјељник 1 септем-  
бра ов. г.

Цетиње, 9. Августа 1886.

У права  
Књ. Црн. Гимназије.

2—3)

### КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

Код потписатога налази се на продају  
књижица „Сеоба Млана Црнојевића с  
Ријеке на Цетиње 1485 године.“

Цијена је књижици 25 новч.

Ко би желио узети коју књигу у ко-  
мисију нека се пријави. Биће учињена  
обична уступка.

Марко Драговић.

(1—3)

Већ је вријеме да доставим до знања  
поштованим мојим предбројницима, а тако  
и осталима који се нијесу предбројили, да  
су угледале свијета моје пјесме из црно-  
горског турског рата:

### „МАЧ И ГУСЛЕ.“

С поносом могу и овдје казати, као  
што сам казао и у „позиву на претилату“,  
да су оне сјећане:

„Ни по бабу ни по стричевима  
Већ по правди Бога истини.“

Није ми тијем намјера, да тврдим, е  
оне не могу имати у погледу истине ни-  
какве замјерке; разумије се да могу. Али  
та замјерка може се тицати само тога,  
што може бити нијесам на којему мјесту  
поменуо тога или овога јунака, за кога се  
зна, да је био и он уз оне, те су помену-  
ти; али се никако не може односити на то,

да сам бајаги опјевао којег, те није за-  
служно. —

Толико о неумитној истини мојих пје-  
сама, а што се тиче њихове вриједности  
нека то пресуде, који знаду боље и љеп-  
ше од мене, само молим, да не сметну с  
ума при своме пресуђивању оно, што  
Влада Раде вели:

„Какав наук тако и читање.“

Пуштајући ову прву моју књигу у  
свијет на милост и немилост своје браће,  
обећавам да ће што прије и друга књига  
мојих пјесама на вијело изаћи. —

У то име желим свакојему брату Ср-  
бину добро здравље, докле се онет видимо!

Цијена је књижи 1 фор. а. вр.

Скупљачи добијају на сваких 10 ком.  
један комад одвише.

На Црнојевића Ријеци, 4. августа 1886.

НИКОЛА Ђ. БАСТАЋ.

### Поруке уредништва и администрације.

Г. Илији Јову Пантелићу, Мари-  
бор. — Као што стоји на челу листа, можете  
слати претилату „и картом упутницом (Postanwei-  
sung) на пошту у Котор“. Ако нећете на пошту,  
пошљите на адресу г. Петра Рамадановића,  
Котор.

Др-у Л. Томановићу. Г. Јову Вукасо-  
вићу у Монтевидео послат лист од почетка августа.  
Претилата 10 франака.

### ОБЈАВА.

Овијем се износи на продају има-  
ње Николе Вучинића при Вељем брду  
у Враничке љиве. Ту имаде 55 рала  
земље све у једном комаду, (близу кол-  
ског пута који тудије пролази), у ав-  
лији од 32 квадратна метра имаде јед-  
на кућа са 5 камара на горњем поду.  
Уз кућу симетрично је приграђена и  
једна кућина. Мало даље имаде још  
једна кућа поземљуша од 15 метара  
дужине која служи за држање живо-  
тиње. Земља је готово сва зидом огра-  
ђена. Ко би желио ово имање купити,  
а није му подробно познато, нека по-  
ђе да види, и нека се обрати окруж-  
ном суду у Подгорицу, где ће се имање  
предати ономе који до 12 октобра ове  
године највишу цијену понуди.

Број 359.

Цетиње, 26 јула 1886.

Из канцеларије министарства  
финансије.

### ОБЈАВА.

Куће покојног Ника Баћа толико  
су пута издаване на јавном инквенту  
но до данас се само попу Шуту Ђу-  
рашковић пријави да би желио исте  
купити и то за 610 талијера. Надлежне  
власти видјеше да куће ни полак од  
њихове вриједности не дају те из тог  
узрока продужине рок за продају  
истих до 14 октобра т. г. када ће се  
ма по којој цијени предати другом или  
попу Шуту за исто.

Цетиње, 26 Јула 1886.

Управа вароши Цетиња.

## Фабрика печата од Каучука,

набављач за Црну Гору

ДРАГУТИН ЂИЉЕН,

статујући на Цетињу.

Може се набавити сваке врсте печата од каучука и метала са гаран-  
цијом.

Сваке врсте печата за восак са круном и грбовима и т. д. који се по  
пробама и избору, како ко зажели исправно добавити могу.

Свака врста, па и најмања била израђује се најсолидније.

Сви они, који би жељели од које врсте гореречених печата имати,  
могу се потписаноме обратити.

Цетиње, Августа 1886.

Драгутин Ђиљен.

Државна штампарија.

## ОГЛАСИ.

### САМО ЈЕДАНПУТ

НУДИ СЕ ОВАКО ДОБРА ЗГОДА, ГДЈЕ  
СЕ МОЖЕ ЛИЈЕП САХАТ ЗА ПОЛОВИНУ  
ЦИЈЕНЕ НАБАВИТИ.

### ВЕЛИКА РАСПРОДАЈА.

На читавом јевропском континенту  
настали политички одношаји нијесу ни  
Швајцарску мимоишли, што је поводом  
знатном иселјавању радника, уследило чега  
је и уздрман опстанак творница. Тако је  
и прва и најзлатнија творница сатова, коју  
ми заступамо, за сада затворена, те нам  
је повјерена продаја њених творива. —  
Они такозвани Вашингтон цени сахати  
најбољи су сахати овога свијета, изван-  
редно елегантно гравирани и везени и по  
американском суставу направљени.

Сви су сахати на секунду ренасирани,  
и ми јамчимо за сваки сахат 5 година.

За доказ сигурна јамства и  
строге солидности обвезујемо  
се овим јавно, да ћемо сваки  
сахат који није по вољи, натраг  
узети и измијенити:

1000 цених ремонтар-сахата, нави-  
јају се без кључа с кристалним заклопцем,  
изванредно тачно на секунду регулирани,  
осим тога новим начином електро-гравитички  
позлаћени, с ланцем, медаљоном и т. д.,  
прије фиор. 25, сада комад само по фи-  
јорина 10.20.

1000 красних сах. на котву од никел  
сребра, на 15 рубина, с маљованим каза-  
лом, с казалом за секунде, кристалним  
пловнатим стаклом, прије фиор. 21, сада  
само по фиор. 7.25, све на секунду ре-  
пасирани.

#### РАСПРОДАЈА САХАТОВА

Творница сахата Фром,

Wien II. Obere Donaustrasse 107.

## !!ЧИТАЈТЕ!!

### МЈ ДА НЕ ДАРОВАНО.

Ми смо закупили цијелу израду једне  
чувене фабрике енглеске, те смо у стању  
продавати трпезно посуђе за полови-  
ну у цијене што рад кошта; посуђе  
је од британског сребра најбоље врсте,  
те јамчимо да ће глеђа трајати десет  
година.

6 ножева од енглеског челика.  
12 (6 ожима и 6 виљушача).  
12 (6 кафених ожимаца и толико  
ожица за јаја).  
12 (6 врло лијепијех купница за јаја  
и 6 наслона за ножеве).  
2 (1 цукрена посипача и 1 пједјало  
за чај).  
2 (1 кашика за супу и 1 за млијско).  
6 врло лијепијех каселиранијех њи-  
кара.

6 веома лијепијех тањира за воће  
са ликовима индијским и јапанским.

2 врло лијепија свијетљака за трпезу.

У све: 60 комада, — а све то за  
сампјех 25 франака (наполеон и четврт).  
То је пријед коштало равно 100 фран. (5  
наполеона).

Наручбине се извршују само након  
примљена новца, а ако се наручитељу не  
би свиђало посуђе, може га одмах натраг  
послати и новци ће му се повратити.

Пакет прашка за чипљење посуђа  
кошта 25 сантима, (12 новчића).

Обратити се: Universal-Versandt-Bu-  
reau, Wien, Ottakringerstrasse 12, 140.

Или филијала исте: Rothenthurmstrasse  
5, Wien.